

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

25. siječnja 2018. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Uredba (EU) br. 604/2013 – Određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje – Propisani načini i rokovi za podnošenje zahtjeva za ponovni prihvrat – Nezakonit povrat državljanina treće zemlje u državu članicu koja je provela transfer – Članak 24. – Postupak ponovnog prihvata – Članak 27. – Pravni lijek – Opseg sudskog nadzora – Okolnosti koje su nastupile nakon transfera”

U predmetu C-360/16,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Bundesverwaltungsgericht (Savezni upravni sud, Njemačka), odlukom od 27. travnja 2016., koju je Sud zaprimio 29. lipnja 2016., u postupku

Bundesrepublik Deutschland

protiv

Aziza Hasana,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: L. Bay Larsen (izvjestitelj), predsjednik vijeća, J. Malenovský, M. Safjan, D. Šváby i M. Vilaras, suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za A. Hasana, W. Karczewski, *Rechtsanwalt*,
- za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,
- za švicarsku vladu, U. Bucher, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, G. Wils i M. Condou-Durande, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 7. rujna 2017.,

* Jezik postupka: njemački

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članaka 18., 23. i 24. Uredbe (EU) br. 604/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva (SL 2013., L 180, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 108.; ispravak SL 2017., L 49, str. 50.; u daljnjem tekstu: Uredba Dublin III).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Bundesrepublik Deutschland (Savezna Republika Njemačka) i Aziza Hasana, sirijskog državljanina, u vezi s odlukom Bundesamta für Migration und Flüchtlinge (Savezni ured za migraciju i izbjeglice, Njemačka) (u daljnjem tekstu: Ured) kojom je odbijen Hasanov zahtjev za azil te je naložen njegov transfer u Italiju.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2013/32/EU

- 3 Članak 6. stavci 1. i 2. Direktive 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite (SL 2013., L 180, str. 60.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 249.) određuje:

„1. Ako osoba podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu tijelu koje je nadležno prema nacionalnom pravu za evidentiranje takvih zahtjeva, zahtjev se evidentira najkasnije tri radna dana od podnošenja zahtjeva.

Ako je zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen drugim tijelima za koja je vjerojatno da zaprimaju takve zahtjeve, ali nisu nadležna za evidentiranje prema nacionalnom pravu, države članice osiguravaju da se zahtjev evidentira najkasnije šest radnih dana od podnošenja zahtjeva.

[...]

2. Države članice osiguravaju da osoba koja je podnijela zahtjev za međunarodnu zaštitu ima učinkovitu mogućnost njegovog što ranijeg podnošenja. [...]"

Uredba Dublin III

- 4 Uvodne izjave 4., 5. i 19. Uredbe Dublin III glase:

„(4) U zaključcima [Europskog vijeća s posebnog sastanka u] Tampere[u] [15. i 16. listopada 1999.] navodi se također da bi zajednički europski sustav azila u kratkom razdoblju trebao uključivati jasan i provediv način za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

(5) Takav bi se način trebao temeljiti na objektivnim, poštenim kriterijima i za države članice i za predmetne osobe. Trebao bi posebno omogućiti brzo određivanje odgovorne države članice, tako da se osigura učinkovit pristup postupcima za priznavanje međunarodne zaštite i pritom ne ugrozi cilj brze obrade zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

[...]

(19) Kako bi se zajamčila djelotvorna zaštita prava predmetnih osoba trebalo bi, posebno u skladu s člankom 47. Povelje o temeljnim pravima Europske unije, uspostaviti pravne zaštitne mjere i pravo na djelotvoran pravni lijek u vezi s odlukama o transferu u odgovornu državu članicu. Kako bi se osiguralo poštovanje međunarodnog prava, djelotvornim pravnim lijekom protiv takvih odluka trebalo bi obuhvatiti i preispitivanje primjene ove Uredbe i pravnog te činjeničnog stanja u državi članici u koju se podnositelja zahtjeva transferira.”

5 Članak 3. stavci 1. i 2. te uredbe propisuje:

„1. Države članice razmatraju svaki zahtjev za međunarodnu zaštitu državljanina treće zemlje ili osobe bez državljanstva koji podnese zahtjev na državnom području bilo koje države članice, uključujući granicu ili područje tranzita. Zahtjev razmatra samo jedna država članica i to ona koja je prema kriterijima iz poglavlja III. navedena kao odgovorna.

2. Kada na temelju kriterija navedenih u ovoj Uredbi nije moguće odrediti nijednu odgovornu državu članicu, za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu odgovorna je prva država članica u kojoj je podnesen zahtjev za međunarodnu zaštitu.

Kada podnositelja zahtjeva nije moguće transferirati u državu članicu, koja je prvobitno određena kao odgovorna, zbog utemeljenih razloga za pretpostavku da postoje sustavni nedostaci u postupku azila i uvjetima za prihvata podnositelja zahtjeva u toj državi članici, koji izazivaju opasnost od nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja u smislu članka 4. Povelje [Europske unije] o temeljnim pravima, država članica koja provodi postupak određivanja odgovorne države članice i dalje razmatra kriterije iz poglavlja III. da utvrdi može li se koju drugu državu članicu odrediti kao odgovornu.

[...]”

6 Članak 18. stavak 1. navedene uredbe glasi:

„Odgovorna država članica u skladu s ovom Uredbom obvezna je da:

[...]

(b) pod uvjetima iz članka 23., 24., 25. i 29. ponovno prihvati podnositelja zahtjeva čiji se zahtjev razmatra i koji je zatražio međunarodnu zaštitu u drugoj državi članici ili koji je na državnom području druge države članice bez dokumenta o boravku;

(c) pod uvjetima iz članka 23., 24., 25. i 29. ponovno prihvati državljanina treće zemlje ili osobu bez državljanstva koja je povukla zahtjev koji se razmatra i zatražila međunarodnu zaštitu u drugoj državi članici ili koja je na državnom području druge države članice bez dokumenta o boravku;

(d) pod uvjetima iz članka 23., 24., 25. i 29. ponovno prihvati državljanina treće zemlje ili osobu bez državljanstva čiji je zahtjev odbijen i koja je zatražila međunarodnu zaštitu u drugoj državi članici ili koja je na državnom području druge države članice bez dokumenta o boravku.”

7 Članak 19. stavak 2. te uredbe glasi kako slijedi:

„Obveze navedene u članku 18. stavku 1. prestaju kada odgovorna država članica može, na zahtjev da prihvati ili ponovno prihvati podnositelja zahtjeva [...], utvrditi da je predmetna osoba napustila državno područje država članica tijekom najmanje tri mjeseca, osim ako predmetna osoba posjeduje važeći dokument o boravku koji je izdala odgovorna država članica.

Zahtjev podnesen nakon razdoblja odsutnosti iz prvog podstavka smatra se novim zahtjevom koji zahtijeva novi postupak za određivanje odgovorne države članice.”

8 Članak 23. stavci 1. do 3. Uredbe Dublin III određuje:

„1. Kada država članica, u kojoj je osoba iz članka 18. stavka 1. točaka (b), (c) ili (d) podnijela novi zahtjev za međunarodnu zaštitu, smatra da je druga država članica odgovorna u skladu s člankom 20. stavkom 5. i člankom 18. stavkom 1. točkama (b), (c) ili (d), može zahtijevati da tu osobu ponovno prihvati druga država članica.

2. Zahtjev za ponovni prihvrat podnosi se što je brže moguće, a u svakom slučaju u roku od dva mjeseca od primitka pozitivnog rezultata iz sustava Eurodac [...]

Ako se zahtjev za ponovni prihvrat temelji na dokazima koji nisu pribavljeni iz sustava Eurodac, zamoljenoj državi članici šalje se u roku tri mjeseca od datuma kada je u smislu članka 20. stavka 2. podnesen zahtjev za međunarodnu zaštitu.

3. Kada se zahtjev za ponovni prihvrat ne podnese u rokovima utvrđenim u stavku 2., za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu odgovorna je država članica u kojoj je novi zahtjev podnesen.”

9 Članak 24. stavci 1. do 3. te Uredbe predviđa:

„1. Kada država članica, na čijem državnom području osoba iz članka 18. stavka 1. točaka (b), (c) ili (d) boravi bez dokumenta o boravku i u kojoj nije podnesen novi zahtjev za međunarodnu zaštitu, smatra da je druga država članica odgovorna u skladu s člankom 20. stavkom 5. i člankom 18. stavkom 1. točkama (b), (c) ili (d), može zahtijevati da tu osobu ponovno prihvati druga država članica.

2. Kada država članica, na čijem državnom području boravi osoba bez dokumenta o boravku, odluči da [...] pretraži podatke u sustavu Eurodac, odstupajući od članka 6. stavka 2. Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima u državama članicama vezanim uz vraćanje državljana trećih zemalja koji nezakonito borave [(SL 2008., L 348, str. 98.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 8., str. 188.)], zahtjev za ponovni prihvrat osobe iz članka 18. stavka 1. točaka (b) ili (c) ove Uredbe ili osobe iz članka 18. stavka 1. točke (d) čiji zahtjev za međunarodnu zaštitu nije odbijen konačnom odlukom, podnosi se što je brže moguće, a u svakom slučaju u roku dva mjeseca od primitka pozitivnog rezultata iz sustava Eurodac [...].

Ako se zahtjev za ponovni prihvrat temelji na dokazima koji nisu podaci pribavljeni iz sustava Eurodac, on se zamoljenoj državi članici šalje u roku od tri mjeseca od datuma na koji je država članica moliteljica utvrdila da druga država članica može biti odgovorna za predmetnu osobu.

3. Kada se zahtjev za ponovni prihvrat ne podnese u rokovima utvrđenim u stavku 2., država članica, na čijem državnom području boravi predmetna osoba bez dokumenta o boravku, toj osobi omogućuje da podnese novi zahtjev.”

10 Članak 25. navedene uredbe utvrđuje pravila koja se odnose na odgovor na zahtjev za ponovni prihvrat.

11 Članak 26. stavak 1. iste uredbe određuje:

„Kada zamoljena država članica pristane prihvatiti ili ponovno prihvatiti podnositelja zahtjeva ili drugu osobu iz članka 18. stavka 1. točaka (c) ili (d), država članica moliteljica obavješćuje predmetnu osobu o odluci o njezinu transferu u odgovornu državu članicu i, kada je to prikladno, o odluci da njezin zahtjev za međunarodnu zaštitu ne razmatra. [...]”

12 Članak 27. stavci 1. i 3. Uredbe Dublin III glasi:

„1. Podnositelj zahtjeva ili druga osoba iz članka 18. stavka 1. točaka (c) ili (d) ima pravo na djelotvoran pravni lijek, u obliku žalbe protiv odluke o transferu ili činjeničnog i pravnog preispitivanja te odluke pred sudom.

[...]

3. Za potrebe žalbi protiv odluka o transferu ili preispitivanja tih odluka, države članice u svom nacionalnom pravu određuju da:

- (a) predmetna osoba na temelju žalbe ili preispitivanja ima pravo ostati u predmetnoj državi članici do ishoda žalbe ili preispitivanja; ili
- (b) se transfer automatski odgađa i takva odgoda prestaje nakon isteka određenog razumnog roka tijekom kojeg je sud, nakon detaljnog i temeljitog razmatranja, odlučio o tome hoće li žalbi ili preispitivanju dodijeliti suspenzivni učinak; ili
- (c) predmetna osoba ima mogućnost da u razumnom roku od suda zatraži odgodu izvršenja odluke o transferu do ishoda žalbe ili preispitivanja. Države članice odgađanjem transfera do donošenja odluke o prvom zahtjevu za odgodu osiguravaju da je na raspolaganju djelotvoran pravni lijek. Sve odluke u vezi s odgodom izvršenja odluke o transferu donose se u razumnom roku, koji omogućuje detaljno i iscrpno razmatranje zahtjeva za odgodu. U odluci da se izvršenje odluke o transferu ne odgađa moraju se navesti razlozi na kojima se ona temelji.”

13 Članak 29. stavci 1. do 3. te uredbe glasi:

„1. Transfer podnositelja zahtjeva ili druge osobe iz članka 18. stavka 1. točaka (c) ili (d) iz države članice moliteljice u odgovornu državu članicu provodi se u skladu s nacionalnim pravom države članice moliteljice, nakon savjetovanja među predmetnim državama članicama, čim je to praktič[no] moguće, a najkasnije u roku od šest mjeseci nakon što je druga država članica prihvatila zahtjev za prihvati ili ponovni prihvati predmetne osobe ili nakon konačne odluke o žalbi ili preispitivanju kada u skladu s člankom 27. stavkom 3. postoji suspenzivni učinak.

[...]

2. Ako se transfer ne provede u šestomjesečnom roku, odgovorna država članica oslobađa se svoje obveze da prihvati ili ponovno prihvati predmetnu osobu i odgovornost se tada prenosi na državu članicu moliteljicu. Taj se rok može produljiti na najviše godinu dana, ako transfer nije bilo moguće provesti jer je predmetna osoba u zatvoru, ili na najviše osamnaest mjeseci ako predmetna osoba pobjegne.

3. Ako je do transfera došlo pogreškom ili je odluka o transferu poništena na temelju žalbe ili preispitivanja nakon što je transfer proveden, država članica koja je provela transfer tu osobu odmah ponovno prihvaća.”

Njemačko pravo

- 14 Članak 77. Asylgesetza (Zakon o azilu), u svojoj verziji objavljenoj 2. rujna 2008. (BGBl. 2008 I, str. 1798.) propisuje:

„U predmetima koji se vode na temelju ovog zakona sud polazi od činjeničnog i pravnog stanja koje postoji u trenutku posljednjeg ročišta; ako odluci nije prethodila rasprava, odlučujući je onaj trenutak u kojemu je odluka donesena. [...]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 15 A. Hasan podnio je 29. listopada 2014. zahtjev za azil u Njemačkoj.
- 16 Budući da je provjerom u sustavu Eurodac utvrđeno da je 4. rujna 2014. predmetna osoba već zatražila međunarodnu zaštitu u Italiji, Ured je 11. studenoga 2014. zatražio od talijanskih tijela da ponovno prihvate A. Hasana na temelju Uredbe Dublin III.
- 17 Talijanska tijela nisu odgovorila na taj zahtjev za ponovni prihvata.
- 18 Odlukom od 30. siječnja 2015. Ured je odbacio zahtjev za azil koji je podnio A. Hasan kao nedopušten na temelju činjenice da je Republika Italija odgovorna država članica za razmatranje tog zahtjeva te je naložio njegov transfer u Italiju.
- 19 A. Hasan osporavao je tu odluku Ureda pred Verwaltungsgerichtom Trier (Upravni sud u Trieru, Njemačka) tužbom koja je sadržavala zahtjev da joj se prizna suspenzivni učinak. Taj je sud 12. ožujka 2015. odbio zahtjev za suspenzivni učinak, a 30. lipnja 2015. i samu tužbu.
- 20 A. Hasan transferiran je u Italiju 3. kolovoza 2015. Međutim, on se tijekom tog istog mjeseca nezakonito vratio u Njemačku.
- 21 A. Hasan uložio je žalbu na odluku Verwaltungsgerichta Trier (Upravni sud u Trieru). Odlukom Oberverwaltungsgerichta Rheinland-Pfalz (Visoki upravni sud u Rajni-Falačkoj, Njemačka) od 3. studenoga 2015. ta je žalba prihvaćena. Taj je sud, među ostalim, smatrao da je transfer A. Hasana u Italiju bio proveden nakon isteka roka od šest mjeseci predviđenog u članku 29. stavku 1. Uredbe Dublin III te da je zato Njemačka postala odgovorna za razmatranje zahtjeva predmetne osobe za azil.
- 22 Savezna Republika Njemačka podnijela je pred Bundesverwaltungsgerichtom (Savezni upravni sud, Njemačka) reviziju protiv te odluke Oberverwaltungsgerichta Rheinland-Pfalz (Visoki upravni sud u Rajni-Falačkoj).
- 23 Bundesverwaltungsgericht (Savezni upravni sud, Njemačka) smatra da je analiza žalbenog suda pogrešna jer pravilan izračun roka iz članka 29. stavka 1. Uredbe Dublin III upućuje na to da je transfer A. Hasana u Italiju bio proveden prije isteka tog roka.
- 24 Međutim, Bundesverwaltungsgericht (Savezni upravni sud, Njemačka) smatra da početnu odgovornost Republike Italije za razmatranje zahtjeva A. Hasana za azil nije moguće konačno utvrditi jer se ne može isključiti da je se primjenom članka 3. stavka 2. te uredbe mora odbaciti zbog mogućih sustavnih nepravilnosti, u smislu te odredbe, u postupku azila i uvjetima prihvata podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu u toj državi članici.

- 25 S obzirom na navedeno, taj sud naglašava da o tom pitanju ne bi trebalo odlučivati ako je nakon nezakonitog povratka A. Hasana u Njemačku odgovornost za razmatranje njegova zahtjeva za azil već prešla na Saveznu Republiku Njemačku na dan odluke žalbenog suda odnosno ako je na taj dan još uvijek bilo moguće voditi postupak ponovnog prihvata.
- 26 U tim je okolnostima Bundesverwaltungsgericht (Savezni upravni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. U slučaju u kojem je državljanin treće zemlje nakon podnošenja drugog zahtjeva za azil u drugoj državi članici (ovdje: Njemačka) zbog sudskog odbijanja njegova zahtjeva za suspenziju primjene odluke o transferu prema Uredbi [Dublin III] predan državi članici u kojoj je podnesen prvi zahtjev za azil (ovdje: Italija) i potom se odmah nezakonito vratio u drugu državu članicu (ovdje: Njemačka):
- (a) je li prema načelima Uredbe [Dublin III] za sudski nadzor odluke o transferu mjerodavna činjenična situacija u trenutku transfera, s obzirom na to da je transfer koji je bio proveden u roku konačno odredio odgovornost pa zato odredbe Uredbe [Dublin III] relevantne za odgovornost više ne treba primijeniti ili ipak treba uzeti u obzir naknadni razvoj okolnosti relevantnih za odgovornost općenito, primjerice istek rokova za ponovni prihvata ili (novi) transfer?
  - (b) jesu li nakon određivanja odgovornosti na temelju odluke o transferu mogući daljnji transferi u početno nadležnu državu članicu i ostaje li ta država članica obvezna prihvatiti državljanina treće zemlje?
2. Kada odlukom o transferu odgovornost nije konačno utvrđena, koju od odredaba navedenih u nastavku treba primijeniti u takvom slučaju na osobu u smislu članka 18. stavka 1. točke (b), (c) ili (d) Uredbe [Dublin III] zbog žalbenog postupka koji je još u tijeku protiv već provedene odluke o transferu:
- (a) članak 23. Uredbe [Dublin III] (po analogiji), s posljedicom da u slučaju novog zahtjeva za ponovni prihvata koji nije bio podnesen u roku može doći do prijenosa odgovornosti prema članku 23. stavcima 2. i 3. Uredbe [Dublin III], ili
  - (b) članak 24. Uredbe [Dublin III] (po analogiji), ili
  - (c) nijednu od odredaba navedenih pod (a) i (b)?
3. Za slučaj da se na takvu osobu (po analogiji) ne primjenjuju ni članak 23. ni članak 24. Uredbe [Dublin III] [pitanje 2. točka (c)]: jesu li na temelju pobijane odluke o transferu do okončanja žalbenog postupka protiv te odluke mogući daljnji transferi u početno odgovornu državu članicu (ovdje: Italija) i ostaje li ta država članica obvezna na prihvata državljanina treće zemlje – neovisno o podnošenju daljnjih zahtjeva za ponovni prihvata bez poštovanja rokova iz članka 23. stavka 3. ili članka 24. stavka 2. Uredbe [Dublin III] i neovisno o rokovima za transfer u skladu s člankom 29. stavcima 1. i 2. Uredbe [Dublin III]?
4. Za slučaj da na takvu osobu treba (po analogiji) primijeniti članak 23. Uredbe [Dublin III] [pitanje 2. točka (a)]: je li novi zahtjev za ponovni prihvata (po analogiji) vezan uz novi rok prema članku 23. stavku 2. Uredbe [Dublin III]? Ako jest: počinje li taj rok teći saznanjem nadležnog tijela o povratku ili je za početak tog roka relevantan drugi događaj?
5. Za slučaj da na takvu osobu treba (po analogiji) primijeniti članak 24. Uredbe [Dublin III] [pitanje 2. točka (b)]:
- (a) Je li novi zahtjev za ponovni prihvata (po analogiji) vezan uz novi rok prema članu 24. stavku 2. Uredbe [Dublin III]? Ako jest: počinje li taj rok teći saznanjem nadležnog tijela o povratku ili je za početak tog roka relevantan drugi događaj?
  - (b) Ako druga država članica (ovdje: Njemačka) dopusti istek roka koji prema članku 24. stavku 2. Uredbe [Dublin III] mora (po analogiji) poštovati: uspostavlja li podnošenje novog zahtjeva za azil u skladu s člankom 24. stavkom 3. Uredbe [Dublin III] neposredno odgovornost druge

države članice (ovdje: Njemačka) ili ona usprkos novom zahtjevu za azil početno odgovornu državu članicu (ovdje: Italija) može ponovno zamoliti za ponovni prihvat bez vezanosti rokom ili stranca predati toj državi članici bez zahtjeva za ponovni prihvat?

- (c) Ako druga država članica (ovdje: Njemačka) dopusti istek roka koji prema članku 24. stavku 2. Uredbe [Dublin III] mora (po analogiji) poštovati: treba li činjenicu da je u drugoj državi članici (ovdje: Njemačka) podnesen zahtjev za azil prije transfera izjednačiti s podnošenjem novog zahtjeva za azil u skladu s člankom 24. stavkom 3. Uredbe [Dublin III]?
- (d) Ako druga država članica (ovdje: Njemačka) dopusti istek roka koji prema članku 24. stavku 2. Uredbe [Dublin III] mora (po analogiji) poštovati i ako stranac nije podnio novi zahtjev za azil, i ako činjenicu da je u drugoj državi članici (ovdje: Njemačka) podnesen zahtjev za azil prije transfera ne treba izjednačiti s podnošenjem novog zahtjeva za azil u skladu s člankom 24. stavkom 3. Uredbe [Dublin III]: može li druga država članica (ovdje: Njemačka) početno odgovornu državu članicu (ovdje: Italija) ponovno zamoliti za ponovni prihvat bez vezanosti rokom ili stranca predati toj državi članici bez zahtjeva za ponovni prihvat?"

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje, točka (a)

- 27 Uvodno valja navesti da iz odluke o upućivanju zahtjeva proizlazi da na temelju primjenjivih nacionalnih postupovnih pravila u području azila sud koji postupa povodom tužbe protiv odluke o transferu mora, u načelu, odlučiti s obzirom na činjeničnu situaciju koja postoji u trenutku održavanja posljednjeg ročišta pred tim sudom, odnosno ako se ne održava rasprava, u trenutku kada taj sud odlučuje o toj tužbi.
- 28 U tim okolnostima treba smatrati da svojim prvim pitanjem točkom (a) sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 27. stavak 1. Uredbe Dublin III tumačiti na način da mu je protivno nacionalno zakonodavstvo, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, kojim se propisuje da se sudski nadzor odluke o transferu mora temeljiti na činjeničnoj situaciji koja postoji u trenutku održavanja posljednjeg ročišta pred sudom koji vodi postupak, odnosno ako se ne održava rasprava, u trenutku kada taj sud odlučuje o tužbi.
- 29 Člankom 27. stavkom 1. Uredbe Dublin III propisuje se da podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu ima pravo na djelotvoran pravni lijek u obliku žalbe protiv odluke o transferu ili činjeničnog i pravnog preispitivanja te odluke pred sudom.
- 30 Opseg pravnog lijeka koji podnositelju zahtjeva za međunarodnu zaštitu stoji na raspolaganju protiv odluke o transferu donesene u odnosu na njega detaljno je naveden u uvodnoj izjavi 19. te uredbe, u kojoj se napominje da bi, u svrhu osiguravanja poštovanja međunarodnog prava, djelotvoran pravni lijek protiv odluka o transferu koji je uspostavljen navedenom uredbom trebao obuhvatiti preispitivanje, s jedne strane, primjene te iste uredbe i, s druge strane, pravnog te činjeničnog stanja u državi članici u koju se podnositelja zahtjeva transferira (presude od 26. srpnja 2017., Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, t. 43., i od 25. listopada 2017., Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, t. 37.).
- 31 Usto, iz sudske prakse Suda u vezi s člankom 29. Uredbe Dublin III proizlazi da s obzirom na, s jedne strane, cilj jamstva djelotvorne zaštite prava predmetnih osoba sukladno članku 47. Povelje o temeljnim pravima, koji je naveden u uvodnoj izjavi 19. te uredbe, i, s druge strane, cilj jamstva brzog određivanja države članice odgovorne za obradu zahtjeva za međunarodnu zaštitu, koji je naveden u uvodnoj izjavi 5. navedene uredbe, podnositelj zahtjeva mora imati mogućnost djelotvornog i brzog pravnog lijeka koji mu omogućuje pozivanje na okolnosti koje su nastupile nakon što je u odnosu na njega donesena odluka o transferu, kada je njihovo uzimanje u obzir odlučujuće za pravilnu primjenu te uredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 25. listopada 2017., Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, t. 44.).

- 32 Zakonodavstvo poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, kojim se podnositelju zahtjeva za međunarodnu zaštitu omogućava pozivanje na okolnosti koje su nastupile nakon donošenja odluke o transferu u okviru tužbe protiv te odluke, ispunjava tu obvezu propisivanja djelotvornog i brzog pravnog lijeka (vidjeti analogijom presudu od 25. listopada 2017., Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, t. 45.).
- 33 U tom kontekstu članak 27. stavak 1. Uredbe Dublin III ne može se tumačiti na način da mu je takvo zakonodavstvo protivno zbog same činjenice što to može dovesti do toga da sud koji postupuje povodom tužbe protiv takve odluke o transferu uzme u obzir, u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, okolnosti koje su nastupile ne samo nakon donošenja te odluke, nego i nakon transfera predmetne osobe primjenom navedene odluke.
- 34 Doduše, takve okolnosti ne mogu biti relevantne u svrhe primjene pravila iz te uredbe kojima se, kao i pravilima iz njezina članka 29. stavaka 1. i 2., uređuje provedba postupka ponovnog prihvata prije transfera.
- 35 Međutim, samom provedbom transfera, koja predstavlja obično konkretno izvršenje odluke o transferu, ne može se konačno utvrditi odgovornost države članice u koju je predmetna osoba transferirana.
- 36 Naime, valja utvrditi, kao prvo, da se nijednom odredbom Uredbe Dublin III ne daje provedbi transfera takav učinak niti se propisuje da je takva provedba relevantna u svrhe određivanja odgovorne države članice.
- 37 Naprotiv, i kao drugo, iz članka 29. stavka 3. te uredbe jasno proizlazi da u slučaju pogreške ili poništenja odluke o transferu nakon provedbe transfera država članica koja je provela transfer mora ponovno prihvatiti predmetnu osobu, što nužno podrazumijeva da se u određenim slučajevima nakon transfera može dovesti u pitanje odgovornost države članice u koju je proveden transfer.
- 38 Uostalom, i kao treće, suprotno rješenje moglo bi u velikoj mjeri oduzeti koristan učinak žalbi odnosno preispitivanju, koji su propisani u članku 27. stavku 1. navedene uredbe, i ugroziti sudsku zaštitu zajamčenu predmetnim osobama s obzirom na to da iz članka 27. stavka 3. te uredbe proizlazi da podnošenje žalbe ili zahtjeva za preispitivanje ne podrazumijeva nužno suspenziju odluke o transferu i da, stoga, to podnošenje nije sustavna prepreka provedbi transfera prije nego što je sud imao mogućnost ocijeniti zakonitost takve odluke.
- 39 Kao četvrto, valja naglasiti da učinak određenih odredbi Uredbe Dublin III može biti dovođenje u pitanje odgovornosti države članice zbog okolnosti koje su nastale nakon provedbe transfera u tu državu članicu. Tomu je osobito tako u slučaju s člankom 19. stavkom 2. te uredbe kada predmetna osoba nakon tog transfera napusti državno područje država članica tijekom najmanje tri mjeseca prije nego što podnese novi zahtjev za međunarodnu zaštitu u drugoj državi članici (vidjeti u tom smislu presudu od 7. lipnja 2016., Karim, C-155/15, EU:C:2016:410, t. 17.).
- 40 S obzirom na prethodna razmatranja, na prvo pitanje točku (a) valja odgovoriti da članak 27. stavak 1. Uredbe Dublin III, u vezi s uvodnom izjavom 19. te uredbe i člankom 47. Povelje o temeljnim pravima, treba tumačiti na način da mu nije protivno nacionalno zakonodavstvo, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, kojim se propisuje da se sudski nadzor odluke o transferu mora temeljiti na činjeničnoj situaciji koja postoji u trenutku održavanja posljednjeg ročišta pred sudom koji vodi postupak, odnosno, ako se ne održava rasprava, u trenutku kada taj sud odlučuje o tužbi.

Prvo pitanje, točka (b), te drugo i treće pitanje

- 41 Svojim prvim pitanjem, točkom (b), te drugim i trećim pitanjem, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članke 23. i 24. Uredbe Dublin III tumačiti na način da je u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj je državljanin treće zemlje, nakon što je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu u prvoj državi članici, transferiran u tu državu članicu nakon odbijanja novog zahtjeva podnesenog u drugoj državi članici, a da bi se zatim bez dokumenta o boravku vratio na državno područje te druge države članice, moguće u odnosu na tog državljanina provesti postupak ponovnog prihvata ili, pak, novi transfer u prvu od tih država članica, a da se pritom ne provodi postupak ponovnog prihvata.
- 42 Područje primjene postupka ponovnog prihvata uređeno je člancima 23. i 24. Uredbe Dublin III (rješenje od 5. travnja 2017., Ahmed, C-36/17, EU:C:2017:273, t. 26.).
- 43 Iz članka 23. stavka 1. i članka 24. stavka 1. te uredbe proizlazi da je taj postupak primjenjiv na osobe navedene u članku 18. stavku 1. točkama (b) do (d) navedene uredbe.
- 44 Te potonje odredbe upućuju na osobu koja, s jedne strane, podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu koji se razmatra, koja povuče takav zahtjev odnosno čiji je zahtjev odbijen te koja je, s druge strane, podnijela zahtjev u drugoj državi članici odnosno koja se nalazi na državnom području druge države članice bez dokumenta o boravku.
- 45 Stoga se mora smatrati da područje primjene postupka ponovnog prihvata propisanog Uredbom Dublin III obuhvaća državljanina treće zemlje, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, koji se bez dokumenta o boravku nalazi na državnom području države članice nakon što je u drugoj državi članici podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu, koji ta država članica u međuvremenu nije prihvatila.
- 46 Što se tiče pravila koja valja slijediti radi urednog vođenja tog postupka, treba podsjetiti da članak 23. te uredbe uređuje situacije u kojima je novi zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen u državi članici moliteljici, a članak 24. navedene uredbe slučajeve u kojima u toj državi članici nije podnesen nijedan novi zahtjev (vidjeti u tom smislu rješenje od 5. travnja 2017., Ahmed, C-36/17, EU:C:2017:273, t. 26.).
- 47 Iz toga slijedi da se na osobu poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, koja se nakon podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu u jednoj državi članici nezakonito vrati na državno područje druge države članice u kojoj ne podnese novi zahtjev za međunarodnu zaštitu, može primijeniti postupak propisan u članku 24. Uredbe Dublin III.
- 48 Na navedenu analizu ne utječe okolnost da je takva osoba prilikom prvog boravka na državnom području druge od tih država članica već podnijela zahtjev za međunarodnu zaštitu koji je odbijen u okviru članka 26. stavka 1. te uredbe.
- 49 Naime, budući da se taj zahtjev više ne razmatra u toj državi članici, ta okolnost ne može dovesti do toga da se tu osobu izjednači s osobom koja je podnijela novi zahtjev za međunarodnu zaštitu, koji bi se, prije nego što bi bilo moguće provesti transfer, morao odbiti primjenom tog članka 26. stavka 1., odnosno koji bi navedena država članica morala razmotriti u skladu s člankom 23. stavkom 3. navedene uredbe u slučaju zakašnjenja u provedbi postupka ponovnog prihvata.
- 50 Također, činjenica da je odluka kojom je odbijen zahtjev za međunarodnu zaštitu, koji je podnesen tijekom prvog boravka na državnom području predmetne države članice, predmet tužbe u postupku koji je još uvijek u tijeku pred nadležnim sudom ne može isključiti primjenu članka 24. Uredbe Dublin III u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku jer se, s obzirom na to da

podnošenju te tužbe nije priznat suspenzivni učinak, mora smatrati da ta odluka proizvodi svoje učinke koji proizlaze iz te uredbe, što znači okončanje upravnog postupka koji je pokrenut podnošenjem zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

- 51 Osim toga, budući da je zakonodavac Unije u članku 24. te uredbe propisao specifičan postupak primjenjiv na državljanina treće zemlje, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, koji, među ostalim, podrazumijeva obraćanje zamoljenoj državi članici unutar obveznih rokova čiji protok može utjecati na situaciju tog državljanina, njega nije moguće transferirati u drugu državu članicu bez provođenja tog postupka na temelju prethodno donesene odluke o njegovu transferu, koja je u prošlosti već bila izvršena.
- 52 Protivno rješenje bilo bi nespojivo s tekstom članka 18. i 24. Uredbe Dublin III, u kojima se ne razlikuje prvi i drugi boravak u državi članici koja nije država članica u kojoj je podnesen prvi zahtjev za međunarodnu zaštitu.
- 53 Štoviše, budući da iz razmatranja u točkama 35. do 39. ove presude proizlazi da se samom provedbom transfera konačno ne utvrđuje odgovornost države članice u koju je predmetna osoba transferirana, novi transfer nije moguć a da se ponovno ne razmotri situacija te osobe kako bi se provjerilo je li ta odgovornost prenesena na drugu državu članicu nakon što je navedena osoba transferirana.
- 54 U tom pogledu treba naglasiti da se takvo ponovno razmatranje situacije predmetne osobe može provesti a da se ne dovede u pitanje ostvarenje cilja brze obrade zahtjeva za međunarodnu zaštitu jer to ponovno razmatranje podrazumijeva samo uzimanje u obzir promjena koje su nastupile nakon donošenja prve odluke o transferu.
- 55 Stoga na prvo pitanje, točku (b), te na drugo i treće pitanje valja odgovoriti da članak 24. Uredbe Dublin III treba tumačiti na način da je u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj je državljanin treće zemlje, nakon što je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu u prvoj državi članici, transferiran u tu državu članicu nakon odbijanja novog zahtjeva podnesenog u drugoj državi članici, a da bi se zatim bez dokumenta o boravku vratio na državno područje te druge države članice, moguće u odnosu na tog državljanina provesti postupak ponovnog prihvata, pri čemu novi transfer u prvu od tih država članica nije moguć a da se pritom ne provede taj postupak.

Četvrto pitanje

- 56 S obzirom na odgovor na prvo pitanje, točku (b), te na drugo i treće pitanje, nije potrebno odgovoriti na četvrto pitanje.

Peto pitanje, točka (a)

- 57 Svojim petim pitanjem, točkom (a), sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 24. stavak 2. Uredbe Dublin III tumačiti na način da se u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj se državljanin treće zemlje vratio bez dokumenta o boravku na državno područje države članice koja ga je prethodno transferirala u drugu državu članicu, zahtjev za ponovni prihvata mora poslati u rokovima predviđenima u toj odredbi i, ako je tomu tako, da oni ne mogu početi teći prije nego što je država članica moliteljica imala saznanje o povratku predmetne osobe na svoje državno područje.
- 58 Članak 24. stavak 2. prvi podstavak Uredbe Dublin III propisuje da kada država članica, na čijem državnom području boravi osoba bez dokumenta o boravku, odluči pretražiti podatke u sustavu Eurodac, zahtjev za ponovni prihvata podnosi se što je brže moguće, a u svakom slučaju u roku od dva mjeseca od primitka pozitivnog rezultata iz sustava Eurodac.

- 59 Članak 24. stavak 2. drugi podstavak te uredbe propisuje da ako se zahtjev za ponovni prihvrat temelji na dokazima koji nisu podaci pribavljeni iz sustava Eurodac, on se zamoljenoj državi članici šalje u roku od tri mjeseca od datuma na koji je država članica moliteljica utvrdila da druga država članica može biti odgovorna za predmetnu osobu.
- 60 U tom pogledu treba podsjetiti da se postupci ponovnog prihvata obvezno moraju provoditi u skladu s pravilima utvrđenima, među ostalim, u poglavlju VI. Uredbe Dublin III i uz poštovanje niza obveznih rokova (vidjeti u tom smislu presudu od 26. srpnja 2017., Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, t. 49. i 50.).
- 61 Budući da zakonodavac Unije u članku 24. te uredbe nije razlikovao situacije u kojima se postupak ponovnog prihvata pokreće prvi puta od onih u kojima se taj postupak mora ponovno provoditi nakon povratka predmetne osobe, bez dokumenta o boravku, u državu članicu moliteljicu nakon transfera, rokovi navedeni u tom članku moraju se, dakle, jednako poštovati u tom potonjem slučaju.
- 62 Kad je riječ o računanju tih rokova, valja navesti da se njima nastoji urediti postupak ponovnog prihvata te da oni odlučujuće pridonose ostvarenju cilja brze obrade zahtjeva za međunarodnu zaštitu jamčeći da se postupak ponovnog prihvata provede bez neopravdanog kašnjenja (vidjeti analogijom presude od 26. srpnja 2017., Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, t. 53. i 54., i od 25. listopada 2017., Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, t. 31.).
- 63 U tu se svrhu navedenim rokovima jamči da država članica moliteljica pokrene postupak ponovnog prihvata u razumnom roku nakon trenutka u kojem raspolaže informacijama koje joj omogućavaju upućivanje zahtjeva za ponovni prihvrat u drugu državu članicu, pri čemu se rok koji je u tom smislu primjenjiv razlikuje ovisno o naravi tih informacija.
- 64 Iz toga slijedi da ti rokovi ne bi logično mogli početi teći od dana kada država članica moliteljica nije raspolagala informacijama koje joj omogućavaju pokretanje postupka ponovnog prihvata.
- 65 To je slučaj, u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, ne samo kada država članica nema saznanja o dokazima kojima se utvrđuje odgovornost druge države članice, nego i, imajući u vidu da se unutarnje granice mogu u načelu prijeći bez graničnih provjera osoba, ako navedena država članica nije imala saznanja o prisutnosti predmetne osobe na svojem državnom području.
- 66 Usto, stajalište prema kojem ti rokovi počinju teći od trenutka u kojem država članica tijekom prvog postupka prihvata ili ponovnog prihvata raspolaže informacijama koje upućuju na odgovornost druge države članice znatno bi ograničilo učinkovitost postupaka iz Uredbe Dublin III i, s druge strane, moglo bi poticati predmetne osobe na nezakonit povratak na državno područje države članice moliteljice nakon prvog transfera, onemogućavajući time primjenu načela i pravila utvrđenih tom uredbom (vidjeti analogijom presude od 17. ožujka 2016., Mirza, C-695/15 PPU, EU:C:2016:188, t. 52., i od 13. rujna 2017., Khir Amayry, C-60/16, EU:C:2017:675, t. 37.).
- 67 Naime, takvo bi tumačenje u situaciji u kojoj se predmetna osoba nakon prvog transfera vrati bez dokumenta o boravku na državno područje države članice moliteljice znatno skratilo rok kojim raspolaže ta država članica za slanje zahtjeva za ponovni prihvrat, pa čak i isključilo svaku mogućnost slanja takvog zahtjeva prije nego što se predmetnoj osobi omogući podnošenje novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu, u slučaju kada se ta osoba na to državno područje vrati nakon više od dva ili tri mjeseca nakon dana kada je navedena država članica tijekom prvog postupka prihvata ili ponovnog prihvata raspolagala informacijama koje upućuju na odgovornost druge države članice.
- 68 U tim je okolnostima rok iz članka 24. stavka 2. prvog podstavka Uredbe Dublin III, koji je primjenjiv jedino ako država članica na čijem se državnom području nalazi osoba bez dokumenta o boravku odluči pretražiti podatke u sustavu Eurodac, relevantan ako je država članica moliteljica odlučila

postupiti na taj način u okviru postupka ponovnog prihvata pokrenutog nakon povrata predmetne osobe na njezino državno područje nakon prvog transfera, što nužno pretpostavlja da je ona obaviještena o prisutnosti te osobe na svojem državnom području.

- 69 Ako predmetna država članica odluči ne pretraživati sustav Eurodac, primjenjiv je članak 24. stavak 2. drugi podstavak te uredbe. U tom slučaju rok iz te odredbe počinje teći tek od dana na koji je država članica moliteljica imala saznanje, s jedne strane, o prisutnosti predmetne osobe na svojem državnom području i, s druge strane, o dokazima koji utvrđuju odgovornost druge države članice.
- 70 S obzirom na prethodna razmatranja, na peto pitanje, točku (a), valja odgovoriti da članak 24. stavak 2. Uredbe Dublin III treba tumačiti na način da se u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj se državljanin treće zemlje vratio bez dokumenta o boravku na državno područje države članice koja ga je prethodno transferirala u drugu državu članicu, zahtjev za ponovni prihvrat mora poslati u rokovima predviđenima u toj odredbi, a oni ne mogu početi teći prije nego što je država članica moliteljica imala saznanje o povratku predmetne osobe na svoje državno područje.

Peto pitanje, točka (b)

- 71 Svojim petim pitanjem, točkom (b), sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 24. stavak 3. Uredbe Dublin III tumačiti na način da je, u slučaju kada zahtjev za ponovni prihvrat nije podnesen u rokovima iz članka 24. stavka 2. te uredbe, država članica na čijem se državnom području nalazi predmetna osoba bez dokumenta o boravku odgovorna za razmatranje novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu, čije podnošenje mora biti omogućeno toj osobi.
- 72 Članak 24. stavak 3. Uredbe Dublin III propisuje da, kada se zahtjev za ponovni prihvrat ne podnese u rokovima utvrđenima u članku 24. stavku 2. te uredbe, država članica na čijem državnom području boravi predmetna osoba bez dokumenta o boravku toj osobi omogućuje da podnese novi zahtjev za međunarodnu zaštitu.
- 73 Valja navesti da sam tekst te odredbe ne omogućuje utvrđivanje države članice koja bi u pravilu trebala biti odgovorna za razmatranje takvog zahtjeva.
- 74 Imajući to u vidu, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da u slučaju mogućnosti različitog tumačenja odredbe prava Unije prednost valja dati onom tumačenju koje može očuvati njezin koristan učinak (vidjeti u tom smislu presudu od 27. listopada 2011., Komisija/Poljska, C-311/10, neobjavljena, EU:C:2011:702, t. 20., i navedenu sudsku praksu).
- 75 U tom pogledu treba naglasiti da ako bi se članak 24. stavak 3. Uredbe Dublin III morao tumačiti na način da podrazumijeva samo to da predmetna osoba mora imati pravo podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, a ne i to da se njime utječe na određivanje države članice odgovorne za razmatranje tog zahtjeva, time bi ta odredba bila lišena svakog korisnog učinka.
- 76 Iz članka 6. stavaka 1. i 2. Direktive 2013/32 proizlazi dakle da su države članice općenito dužne evidentirati svaki zahtjev za međunarodnu zaštitu koji je podnio državljanin treće zemlje nacionalnim tijelima koja su obuhvaćena područjem primjene te direktive i da, zatim, one moraju osigurati da predmetne osobe imaju učinkovitu mogućnost što ranijeg podnošenja svojeg zahtjeva.
- 77 Stoga, radi očuvanja korisnog učinka članka 24. stavka 3. Uredbe Dublin III, tu odredbu treba tumačiti na način da u slučaju kada isteknu rokovi iz članka 24. stavka 2. te uredbe, a predmetna osoba odluči iskoristiti mogućnost podnošenja novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu, što joj mora omogućiti država članica na čijem se državnom području nalazi, ta je država članica odgovorna za razmatranje tog novog zahtjeva.

- 78 To tumačenje uostalom potvrđuje cilj članka 24. stavaka 2. i 3. Uredbe Dublin III, na koji se podsjeća u točki 62. ove presude.
- 79 Naime, ako bi podnošenje novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu u uvjetima predviđenima tim odredbama podrazumijevalo samo to da od tog trenutka država članica na čijem se državnom području nalazi predmetna osoba bez dokumenta o boravku može pokrenuti postupak ponovnog prihvata u uvjetima iz članka 23. te uredbe, tada pravila iz članka 24. stavaka 2. i 3. navedene uredbe ne bi mogla pridonijeti ostvarenju cilja brze obrade zahtjeva za međunarodnu zaštitu jer istek tih rokova ne bi onemogućavao provedbu postupka ponovnog prihvata, što bi zatim dogodilo razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je podnijela predmetna osoba.
- 80 Iz toga slijedi da na peto pitanje, točku (b), valja odgovoriti da članak 24. stavak 3. Uredbe Dublin III treba tumačiti na način da je, u slučaju kada zahtjev za ponovni prihvrat nije podnesen u rokovima iz članka 24. stavka 2. te uredbe, država članica na čijem se državnom području nalazi predmetna osoba bez dokumenta o boravku odgovorna za razmatranje novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu, čije podnošenje mora biti omogućeno toj osobi.

Peto pitanje, točka (c)

- 81 Svojim petim pitanjem, točkom (c), sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 24. stavak 3. Uredbe Dublin III tumačiti na način da se činjenicu što je postupak povodom tužbe podnesene protiv odluke o odbijanju prvog zahtjeva za međunarodnu zaštitu još uvijek u tijeku mora izjednačiti s podnošenjem novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu u toj državi članici u smislu te odredbe.
- 82 U tom pogledu treba naglasiti, kao prvo, da članak 24. stavak 3. Uredbe Dublin III izričito upućuje na obvezu države članice o kojoj je riječ da predmetnoj osobi omogući podnošenje novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu.
- 83 Iz toga slijedi da zakonodavac Unije isteku rokova iz članka 24. stavka 2. te uredbe nije namjeravao pripisati učinke koji se odnose ne ishod već pokrenutih postupaka obrade zahtjeva za međunarodnu zaštitu, nego učinke koji se odnose na pokretanje novog postupka za međunarodnu zaštitu.
- 84 Kao drugo, valja podsjetiti, kao što to proizlazi iz razmatranja u točkama 48. do 50. ove presude, da se u slučaju nepostojanja suspenzivnog učinka podnošenja tužbe protiv odluke o odbijanju prvog zahtjeva za međunarodnu zaštitu mora smatrati da ta odluka u potpunosti proizvodi svoje učinke i da, dakle, podrazumijeva okončanje upravnog postupka pokrenutog podnošenjem zahtjeva za međunarodnu zaštitu.
- 85 Posljedično, na peto pitanje, točku (c), valja odgovoriti da članak 24. stavak 3. Uredbe Dublin III treba tumačiti na način da se činjenicu što je postupak povodom tužbe podnesene protiv odluke o odbijanju prvog zahtjeva za međunarodnu zaštitu još uvijek u tijeku ne smije izjednačiti s podnošenjem novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu u toj državi članici u smislu te odredbe.

Peto pitanje, točka (d)

- 86 Svojim petim pitanjem, točkom (d), sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 24. stavak 3. Uredbe Dublin III tumačiti na način da u slučaju kada zahtjev za ponovni prihvrat nije podnesen u rokovima iz članka 24. stavka 2. te uredbe i predmetna osoba nije iskoristila mogućnost, koja joj mora biti omogućena, podnošenja novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu, država članica na čijem se državnom području nalazi osoba bez dokumenta o boravku može još uvijek podnijeti zahtjev za ponovni prihvrat odnosno provesti transfer navedene osobe u drugu državu članicu bez podnošenja takvog zahtjeva.

- 87 Članak 24. stavak 3. Uredbe Dublin III razlikuje se od drugih odredbi o isteku rokova iz te uredbe jer ne propisuje da sam istek rokova na koje se ta odredba odnosi dovodi do prijenosa odgovornosti.
- 88 Kao što to proizlazi iz odgovora na peto pitanje, točku (b), kada je primjenjiv članak 24. te uredbe, takav prijenos odgovornosti uvjetovan je činjenicom da je predmetna osoba iskoristila mogućnost, koja joj mora biti omogućena, podnošenja novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu u državi članici na čijem se državnom području nalazi.
- 89 Budući da zakonodavac Unije isteku rokova iz članka 24. stavka 2. te uredbe nije pripisao nijedan drugi učinak, valja smatrati da u slučaju kada predmetna osoba ne iskoristi tu mogućnost, država članica na čijem se državnom području ta osoba nalazi može na temelju te činjenice pokrenuti, po potrebi, postupak ponovnog prihvata kojim se jamči vraćanje te osobe na državno područje države članice u kojoj je ona podnijela zahtjev za međunarodnu zaštitu.
- 90 Nasuprot tomu, s obzirom na to da je, s jedne strane, odgovorna država članica dužna u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkama (b) do (d) Uredbe Dublin III ponovno prihvatiti predmetnu osobu u uvjetima iz članka 23. do 25. i 29. te uredbe i, s druge strane, da nijedan od tih članaka ne propisuje transfer te osobe u slučaju nepostojanja izričitog ili prešutnog pristanka zamoljene države članice, članak 24. stavak 3. navedene uredbe ne može se shvatiti na način da državi članici dopušta provođenje transfera navedene osobe u drugu državu članicu bez podnošenja zahtjeva za ponovni prihvata.
- 91 Stoga, na peto pitanje, točku (d), valja odgovoriti da članak 24. stavak 3. Uredbe Dublin III treba tumačiti na način da u slučaju kada zahtjev za ponovni prihvata nije podnesen u rokovima iz članka 24. stavka 2. te uredbe i kada predmetna osoba nije iskoristila mogućnost, koja joj mora biti omogućena, podnošenja novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu:
- država članica na čijem se državnom području nalazi ta osoba bez dokumenta o boravku može još uvijek podnijeti zahtjev za ponovni prihvata, i da
  - ta odredba ne dopušta transfer navedene osobe u drugu državu članicu bez podnošenja takvog zahtjeva.

Troškovi

- 92 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (treće vijeće) odlučuje:

1. **Članak 47. stavak 1. Uredbe (EU) br. 604/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva, u vezi s uvodnom izjavom 19. te uredbe i člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, treba tumačiti na način da mu nije protivno nacionalno zakonodavstvo, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, kojim se propisuje da se sudski nadzor odluke o transferu mora temeljiti na činjeničnoj situaciji koja postoji u trenutku održavanja posljednjeg ročišta pred sudom koji vodi postupak, odnosno ako se ne održava rasprava, u trenutku kada taj sud odlučuje o tužbi.**

2. Članak 24. Uredbe br. 604/2013 treba tumačiti na način da je u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj je državljanin treće zemlje, nakon što je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu u prvoj državi članici, transferiran u tu državu članicu nakon odbijanja novog zahtjeva podnesenog u drugoj državi članici, a da bi se zatim bez dokumenta o boravku vratio na državno područje te druge države članice, moguće u odnosu na tog državljanina provesti postupak ponovnog prihvata, pri čemu novi transfer u prvu od tih država članica nije moguć a da se pritom ne slijedi taj postupak.
3. Članak 24. stavak 2. Uredbe br. 604/2013 treba tumačiti na način da se u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj se državljanin treće zemlje vratio bez dokumenta o boravku na državno područje države članice koja ga je prethodno transferirala u drugu državu članicu, zahtjev za ponovni prihvata mora poslati u rokovima predviđenima u toj odredbi, a oni ne mogu početi teći prije nego što je država članica moliteljica imala saznanje o povratku predmetne osobe na svoje državno područje.
4. Članak 24. stavak 3. Uredbe br. 604/2013 treba tumačiti na način da je, u slučaju kada zahtjev za ponovni prihvata nije podnesen u rokovima iz članka 24. stavka 2. te uredbe, država članica na čijem se državnom području nalazi predmetna osoba bez dokumenta o boravku odgovorna za razmatranje novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu, čije podnošenje mora biti omogućeno toj osobi.
5. Članak 24. stavak 3. Uredbe br. 604/2013 treba tumačiti na način da se činjenicu što je postupak povodom tužbe podnesene protiv odluke o odbijanju prvog zahtjeva za međunarodnu zaštitu još uvijek u tijeku ne smije izjednačiti s podnošenjem novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu u toj državi članici u smislu te odredbe.
6. Članak 24. stavak 3. Uredbe br. 604/2013 treba tumačiti na način da u slučaju kada zahtjev za ponovni prihvata nije podnesen u rokovima iz članka 24. stavka 2. te uredbe i kada predmetna osoba nije iskoristila mogućnost, koja joj mora biti omogućena, podnošenja novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu:
  - država članica na čijem se državnom području nalazi ta osoba bez dokumenta o boravku može još uvijek podnijeti zahtjev za ponovni prihvata, i da
  - ta odredba ne dopušta transfer navedene osobe u drugu državu članicu bez podnošenja takvog zahtjeva.

Potpisi